

Jaana Suorsa vastaan Simeoni Sainio eli originaalien arvo ja arvostus puntarissa

Kivi Larmola

Kaikki alkoi huhtikuussa 1996, kun Simeoni Sainio, jonka lukijat varmaan muistavat Hannu Sainiona, Kemn sarjakuvamuotoisen kunnalliskertomuksen 1985 käsikirjoittajana (Ahlqvist-Sainio: Kertomus kaupungista, Kemn kaupunki, 1986) pyysi Kemn Lumilinnassa Jaana Suorsalta luoppeksia Arttu-satukirjan sarjakuvaversioiksi. Viidet neuvottelut johtivat valmiisiin, puhtaaksi piirrettyihin töihin, jotka Suorsa luovutti Sainiolle kustantajan etsimistä varten.

Lopulliset originaalit vastaan otettuaan Sainio alkoi vältellä Suorsaa, kun tämä tahtoi selvityksen, onko albumille jo löytynyt kustantaja. Vuoden 1996 syksyllä tilanne oli jo kiristynyt niin, että Suorsa pyysi omia originaalejaan takaisin, ja jälleen 1997 tammikuussa, jolloin Sainio tunnusti vieneensä originaalit omin lupinensa mainostoimisto Avaloniin, jonka remontissa ne olivat sitten hävinneet jäljettömiin. Avalon ei kuitenkaan ilmoittanut Suorsalle originaalien häviämisestä, yhteystiedothan olivat kadonneet originaalien mukana.

Avalon tarjosi Suorsalle piirrostöitä, joita tämä ei kuitenkaan siinä tilanteessa halunnut ottaa vastaan, ettei asettaisi itseään hankalaan välikäteen Avalonin työntekijänä.

Sainio hyvä

Sainio ilmoitti vetäytyvänsä vastuusta, mutta palauttanut myöskään itselleen olevaa materiaalia (valokopioita), minkä seurauksena Suorsa lähetti kesäkuussa 1997 Sainiolle laskun ja kopion verokortistaan. Laskun kokonaissumma oli 13.500 markkaa, josta originaalien osuus oli 3.500. Heinäkuisessa Sainio lähetti laskun maksamattomana takaisin saatekirjeellä varustettuna. Suorsa puuskahti närkästyneenä Sainiolle: "Jos lähtaat kirjastosta kirjoja, ja annat ne kavereillesi, ei se vapauta niiden myöhästymissakoista..."

Suorsa tarjosi Sainiolle myös sovitteluratkaisua, jossa Sainio maksaisi vain kadonneet originaalit, 3.500 markkaa, eikä Suorsa itse saisi niinollen palkkaa hukkaanmenneestä työstään, tähänkään Sainio ei suostunut. Sainion näkemyksen mukaan yksin Avalon oli vastuussa originaalien häviämisestä, vaikka Sainio oli ne itse sinne vienyt neuvottelematta asiasta Suorsan kanssa.

Odotamme, kuinka karhuttavien 13.500 markan käy. Ja, sarjakuvapiirtäjät! Muistakaa aina lähettää töistänne vain kopiot, ellette nimenomaan myy 'kaikkia oikeuksia'.

PIIRTÄJÄI KUN LÄHETÄT TÖITÄSI...

1. Lähetä aina vain kopiot, värillisistä töistä diat tai värivalokopiot, mustavalkoisista reprot tai hyvälaatuiset valoko-

piot. Usein asiakkaan käyttämän kirjainon toivomusten mukaan elektroniseen muotoon kuvatut kuvat ovat myös hyvä ratkaisu, niistä pitää kuitenkin sopia yksittäittäin erikseen.

2. Jos olet vähänkään epävarma, millaisia oikeuksia työhösi olet kauppaamassa, pyydä aina kirjallinen sopimus, jossa määritellään julkaisu- ja käyttöoikeuksien laajuus ja korvauserusteet (myös uudelleenjulkaisu). Joissakin tapauksissa on myös syytä määritellä mahdollinen oikeuksien siirtäminen kolmannelle osapuolelle.

3. Sovi aina toimittamasi materiaalin palauttamisesta.

4. Muista, että työsi on sinun, kunnes toisin sovitaan. Harvat asiakkaat ostavat töitä suoranaisesti hyväntekeväisyydestä, rehellisessä kaupankäynnissä kummankin osapuolen tulisi saada vastinetta sijoitukselleen.

5. Älä epäröi kysyä neuvoja kokeneimmilta. Jokainen joutuu elämässään ensimmäisen kerran johonkin tilanteeseen, eikä puutteellisella sopimuslainsäädännön tuntemisellä ole vaikutusta työsi todelliseen arvoon.

6. Älä katkeroidu virheistä, vaan ota niistä opiksesi.

(Otan mielelläni vastaan lisää hyviä neuvoja listan jatkoksi...)

Sarjainfo huomioi tänä vuonna myös sarjakuvantekijöiden ammatilliset kysymykset. Sarjakuvantekijät r.y:n asiamies Heikki Jokinen kirjoittaa ammattiin liittyvistä perusasioista kuten työn hinnoista, tekijänoikeuksista ja verotuksesta. Olemme myös aloittaneet palvelun, jossa lukijat voivat kysyä mitä tahansa ammatilliseen edunvalvontaan tai säädöksiin liittyviä asioita. Ne yleisluontoiset kysymykset joilla on laajempaakin mielenkiintoa julkaistaan vastauksineen lehdessä.